

De Principaal vzw
Activiteitenverslag 2020

***Nieuwjaarsconcert, zondag 5 januari 16 u.,
Sint-Stefanuskerk, Gent.***

Zondag 5 januari 2020, 4 uur in de namiddag. Het eerste concert van het jaar dat De Principaal inricht is al direct een hoogvlieger. Paul heeft het jonge toptalent Laurens de Man kunnen strikken en die trekt wel erg letterlijk alle registers open die het magnifieke Forrest-orgel van de Gentse Sint-Stefanuskerk te bieden heeft.

Werk van Johann Sebastian Bach in een bewerking van Franz Liszt; de Grande Pièce Symphonique (opus 17) van César Franck; Richard Wagner's Siegfried-Idyll in een arrangement van Edwin Lemare; twee kortere stukken van Olivier Messiaen: Prière après la communion en Transports de joie d'une âme devant la gloire du Christ qui est la sienne. De sublieme vertolking gaat niet zonder assistentie van liefst twee heren registranten.

De uitvoering is op scherm te volgen en daardoor is niet enkel het krachtige spel van de solist maar zijn ook de hand- en spandiensten van zijn acolieten te volgen. Jammer genoeg is het niet mogelijk geslaagde foto's van zulk een projectie te nemen. Dan maar wat sfeerbeelden en een foto na het groeten.

De sfeer op de drink is naar het ogenblik verinnerlijkt of uitgelaten. Contacten worden gelegd en het jaarprogramma (onder voorbehoud) besproken.

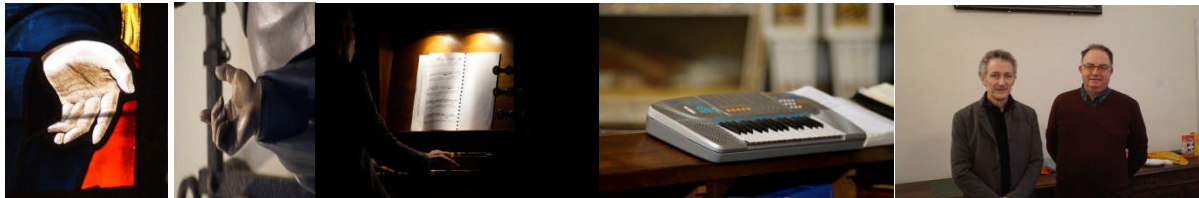
Volgende evenement: Lichtmisconcert op 2 februari met Raf Vandermeulen als solist. De locatie is de vertrouwde Sint-Stefanuskerk, onze thuisbasis. Na het concert zijn er pannenkoeken met warme chocolademelk (of koffie) te verkrijgen. Ondertussen wordt in het stadscentrum het winterfeestgebeuren opgebroken. Afscheid? De melancholie is nooit ver weg.

Lichtmisconcert, zondag 2 februari 16 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

Zondag 2 februari. Het tweede dit jaar door De Principaal ingerichte evenement is een Lichtmisconcert, gebracht door Raf Vandermeulen op het Flentrop-orgel uit 1973 in de Sint-Stefanuskerk te Gent. Het programma beslaat 1 (één) werk, maar dan wel een monument uit de muziekgeschiedenis, ontelbare keren op affiche gezet en opgenomen op plaat, cd, en andere dragers. Als component gebruikt in films, hoorspelen, theatervoorstellingen. Clavecimbel en piano (Glenn Gould!) zijn de meest gebruikte instrumenten, maar zelden hoort men de 'Goldbergvariaties' van Johann Sebastian Bach op orgel.

Nochtans was de magistrale versie die Raf ons bracht adembenemend. Zoveel kleur en volume kan men slechts met een orgel bekomen, tenzij men gaat orkestreren natuurlijk. Na het concert waren er pannenkoeken, op intekening. Lichtmis kan niet zonder. De refter in het Augustijnenklooster zat net vol genoeg.

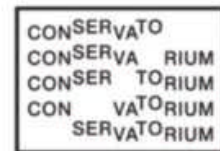
Wat de foto's betreft: één solist aan het orgel biedt weinig mogelijkheden en daarom krijgt men op de pagina enkele randbemerkingen mee: allerhande handen en een karakterkop, aandachtig publiek, de partiturentas, en de Augustijnen hebben blijkbaar na het Van Vulpen koororgel nog een vierde instrument aangeschaft.

Volgende evenement: zondag 1 maart, toegang gratis!

Leerlingenconcert, zondag 1 maart Sint-Stefanuskerk, Gent.

Om het orgel te leren bespelen, moet je niet alleen toetsen indrukken. We leren ook hoe de klank zich ontwikkelt in een kerk. Daarbij valt op dat de tonen soms langer of korter gemaakt moeten worden om mooi te kunnen klinken. De studenten leren ook luisteren naar zichzelf bij het kiezen van verschillende registercombinaties. Door naar elkaar te luisteren leren zij nieuwe muziek kennen en door het repertoire uit te voeren voor publiek, leert men het zelfvertrouwen te vergroten en om te gaan met plankenkoorts. Om jezelf te wapenen tegen de overmatige stress van optredens en de confrontatie met kritische luisteraars, moet je zoveel mogelijk in publiek spelen en daarbij volop je verhaal vertellen. De studenten van de orgelklassen van Academie de Kunstbrug en het Gentse Conservatorium zullen zichzelf overtreffen in een interactieve publieksgerichte presentatie.

Maart uitbraak COVID-19 virus pandemie zorgt voor een lockdown van de cultuursector en wijzigingen in het jaarprogramma

Het COVID-19 virus zorgt bij alle orgelverenigingen voor een aanpassing van de activiteiten van het lopende werkjaar voor onbepaalde tijd. Wij zijn volledig afhankelijk van de beslissingen van de burgerlijke en kerkelijke overheden om te kunnen doorgaan met onze plannen in al dan niet gewijzigde vorm. Wij wensen u een goede gezondheid en goede moed in deze speciale situatie en hopen u opnieuw te mogen verwelkomen op onze evenementen.

Gentse Feesten, 20 juli 2020.

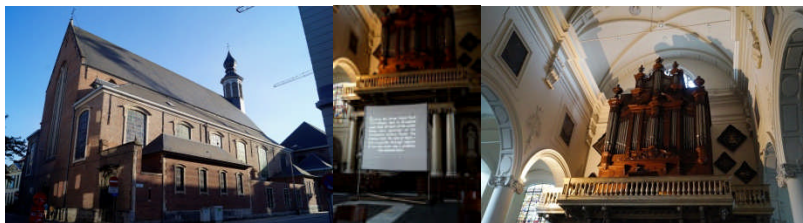
Nocturne: 'The Gold Rush' (1925) van Charlie Chaplin met orgel improvisatie door Paul De Maeyer.

Maandag 20 juli 2020, 22u. Het (internationale) publiek heeft massaal op dit eerste evenement van De Principaal na de gedwongen Corona-stop ingetekend. Paul De Maeyer (Halle, 1964) geeft nogmaals een staaltje van zijn kunnen en uithoudingsvermogen weg bij het live begeleiden van Charles Chaplins (Londen, 1889 - Corsier-sur-Vevey , 1977) stille film 'The Gold Rush' uit 1925.

In de dertig jaar voor de geluidsfilm werden in de filmtempels, vooral in de Verenigde staten, majestueuze orgels gebouwd, in Europa lag de toon meer op begeleidingsorkesten. Dit meesterwerk vraagt anderhalf uur non-stopbegeleiding, wat een groot empathisch vermogen en een grondige beheersing van de registratiekunst vraagt om alle emoties optimaal te ondersteunen. Paul is daar meesterlijk in geslaagd. Storm (weerkundig en psychisch), vervreemding, verlossing worden op het publiek losgelaten. Samenhang(!) in de film kan men zich zonder moeite voorstellen.

In de halfduistere Sint-Stefanuskerk, waar door de afstandsregels de opstelling van de stoelen behoorlijk vervreemdend werkt lijkt het voor de individuele bezoeker welhaast een privéprojectie te worden, wat de intensiteit van de kunstencombinatie aardig versterkt. De kast van het Forrest-orgel is trouwens an sich al een indrukwekkend kunstwerk en de sfeer van de film doet de rest. De projectie was haarscherp.

Na het geweldige applaus was er helaas geen kans meer om nog direct de ervaring te bespreken. De mondkmaskers deden net zo naar adem happen als het evenement zelf.

Volgende evenement: Oogstfestival, dag 1, 16 augustus.

Oogstfestival, zondag 16 augustus 16 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

De eerste dag van het Oogstfestival in de vertrouwde Sint-Stefanuskerk wordt alweer een speciale belevenis. De ruime kerk biedt genoeg mogelijkheden tot afstand bewaren, maar toch worden de coronavoorschriften goed opgevolgd. Mondmaskers voor het publiek; de stoelen en de instrumenten worden ontsmet; inschrijving voor het evenement was verplicht

De drie orgels die de kerk rijk is hebben een verschillend karakter en alle drie worden ze vandaag optimaal benut door de drie solisten: Maarten Verbiest, Arina Tsylianok en Filip Van Lancker. Ze spelen solo, in duo en in trio voor een begeistert publiek werken van Johann Sebastian Bach, Louis Vierne, Paul De Maeyer en Tielman Susato (in een arrangement van Paul De Maeyer).

De solisten zijn allen leerlingen van Paul aan het Conservatorium van Gent en de Academie de Kunstbrug in Gentbrugge. Hun respectieve achtergronden (Maarten is blindgeboren!) en interessevlakken maken hun specifieke benadering van de werken en hun vertolkingen op de orgels tot een uitermate genietbare belevenis. De plaatsing van de drie instrumenten: het Forrest-orgel op het doksaal, het Flentrop-orgel in de noorderbeuk en het Van Vulpen-orgel in het koor zorgen voor een moeilijk contact tussen de spelers en vragen af en toe wat coördinatie van Paul, die zich ten andere zeer bekwaam van deze taak kwijt.

Het gevarieerde programma was een voltreffer en het applaus navenant.

Volgende evenement: Oogstfestival, dag 2, zondag 23 augustus.

Oogstfestival, zondag 23 augustus 16 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

De tweede dag van het Oogstfestival lokt meer dan vijftig mensen naar de Augustijnenkerk voor een recital van één van België's grootste organisten: Frank Heye (Gent, 1964) brengt werken van César Franck, Max Reger en Henri Mulet. De 'fis-Moll triptiek' is een hoogstandje, zowel op compositorisch als op speeltechnisch vlak.

Zoals gewoonlijk geeft voorzitter Paul De Maeyer een korte intro.

De drie werken in dit programma zijn:

1. Grande pièce symphonique, opus 17 van César Franck (Luik, 1822 - Parijs, 1890)
2. Erste Sonate fis-Moll, opus 33 van Max Reger (Brand, 1873 – Leipzig, 1916)
3. Tu es Petra et portae inferi non praevalent adversus te, uit 'Esquisses byzantines' van Henri Mulet (Parijs, 1878 – Draguignan, 1967).

(Uit de toelichtingen van Fran Heye)

De stukken hebben niet alleen hun aartsmoeilijke toonaard (Fa-kruis kleine tert) gemeen: ze zijn drieledig, maar structureel totaal verschillend; ze beginnen alle drie in mineur, maar eindigen in majeur. Toch ademen ze een verschillende esthetiek uit.

Voor de visuele belevenis van dit concert werd een live projectie op groot scherm getoond. Het voetenwerk van Frank Heye kon zo optimaal bekeken worden. Ook de klus die de twee registranten moesten klaren werd op die manier duidelijk.

Het resultaat was alweer een verbluffend staaltje artistiek kunnen en een aangenaam kennismaken met de niet altijd onmiddellijk herkenbare verwantschap die composities vertonen.

Volgende evenement: Oogstfestival, dag 3, zondag 30 augustus.

Oogstfestival, zondag 30 augustus 16 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

De slotdag van het Oogstfestival brengt een zeer gevarieerd programma. De twee solisten, Lodewijk Mispelon en Arina Tsylianok vertolken werken die in totaal vier eeuwen overspannen. Beide studeren nog aan het Gentse Conservatorium maar kunnen gerust als volslagen solisten beschouwd worden. Een korte intro van Paul De Maeyer duidt de solisten van de dag. Hij weet onder andere te vermelden dat Arina haar eigen introductie zal brengen. Het zal ons al gauw duidelijk worden wat daar de oorzaak van is.

Lodewijk bijt de spits af met de Sonate Pascale van Jacques Nicolas Lemmens (1823-1881). Deze Belgische componist was een groot promotor van de ontluikende romantiek in het orgelwezen en zijn vlammende traktaten luidden het einde van het tijdperk Van Peteghem/Delhay/Riffart in. Het Forrest-orgel in de Stefanuskerk is dan ook uitermate geschikt om zijn werken op te vertolken.

‘De Zeven manieren’ van André Laporte (Oplinter 1932) is dan weer heel andere koek. Het karakter van dit werk verschilt totaal van het vorige, maar ook hier staat Lodewijk duidelijk zijn mannetje, uiteraard geassisteerd door de noodzakelijke registranten. We zullen nog veel van dit jonge talent horen (solist én acolieten).

Arina Tsylianok, afkomstig uit Belarus, is al enkele jaren in België om zich te vervolmaken in de orgelkunst. Ze studeerde af als pianiste en componiste in Minsk en Leningrad, was pianobegeleidster aan het Conservatorium in deze laatste stad, en volgt nu orgel bij Paul De Maeyer. Haar engagement en inzet zijn van een hoog niveau.

Allereerst brengt zij ‘Pavana’, een werk dat ze schreef naar aanleiding van de mishandeling van een politiek gevangene in haar vaderland en dat ze dit jaar aanvulde met een tweede deel, opgedragen aan de gefolterden in haar vaderland heden ten dage

Op het Flentrop-orgel speelt ze ‘Nun komm der Heiden Heiland’ van J.S. Bach. Daarna neemt ze weer aan het Forrest-orgel plaats voor de rest van het programma: ‘Naïades’ en Cathédrales’ van de Franse componist Louis Vierne (1870-1937) en het monumentale ‘Transport de Joie’ van Olivier Messiaen (1908-1992). Ze doet beide grootmeesters alle eer aan. Zeker gezien de transpositie van de orgelregisters naar het romantische idioom van het Forrest-orgel geen evidente zaak is bij Messiaen.

Volgende evenementen: Donderdagse concerten, Orgelwandeling zaterdag 26 september.

Septemberfestival, donderdag 3 september 20 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

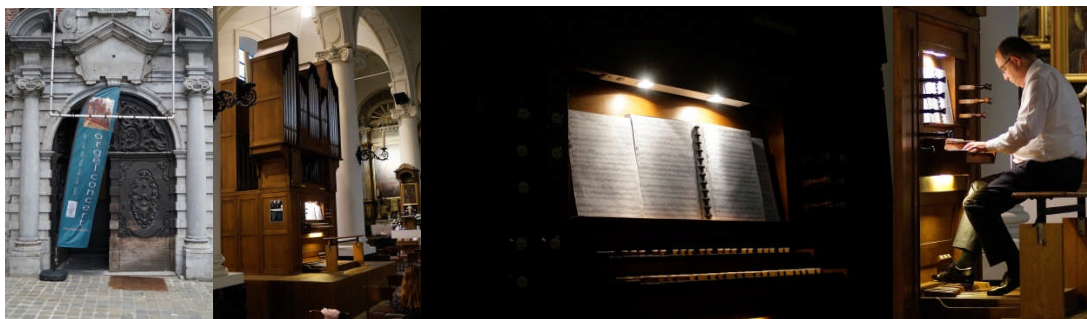
De eerste dag van het Septemberfestival lokt het trouwe De-Principaalpubliek naar de Augustijnenkerk voor een Bachrecital door voorzitter Paul De Maeyer aan het Flentroporgel.

Zoals gewoonlijk maakt hij het zichzelf niet gemakkelijk. Op het programma staan: Prelude en fuga in sol groot, BWV 541; Koraal "Nun danket alle Gott", BWV 657; Triosonate nr. 4 in mi kleine tert, BWV 528; Prelude en fuga in la kleine tert, BWV 543; drie 'Schübler' koralen (de bijnaam van de koralen komt van de graveur en uitgever [Johann Georg Schübler](#), genoemd op het titelblad), BWV 646, BWV 650 en BWV 649; Toccata en fuga in fa grote tert, BWV 540.

Zeer ongebruikelijk bij het anders zo gedisciplineerde publiek is het spontane applaus na de Triosonate. Heel terecht trouwens, dat applaus. Paul groet bescheiden en gaat al gauw verder met de rest van het programma.

Daarna volgde alweer een stevig applaus. Paul had drie keer 'doek'.

Een nabespreking kwam er niet meer van. In deze barre tijden wordt het contact zoveel mogelijk vermeden. Jammer, want er had best nog een pittige discussie kunnen volgen over de keuze van de werken en de verschillende aanpak van historische reuzen als o.a. Helmut Walcha,

Volgende evenement: Septemberfestival, dag 2. Donderdag 10 september in de Sint-Stefanuskerk.

Septemberfestival, donderdag 10 september 20 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

Het niveau van het Septemberfestival bereikt een nieuw hoogtepunt met het programma Nederlandse orgelmuziek uit de negentiende en twintigste eeuw, vertolkt door Ad van de Wege. De in Terneuzen geboren orgelvirtuoos (1955) is als organist-titularis en kerkmusicus verbonden aan de Sint-Barbarakerk te Maldegem en als cantor-organist aan de Sint-Baafskerk te Aardenburg. Daarnaast treedt hij op als klavecijnist en organist bij verscheidene internationale ensembles en is hij als orgeladviseur betrokken bij de restauratie en het behoud van kerkorgels. Dit is echter maar een kleine greep uit des mans curriculum.

Vanavond bracht hij op het Forrest-orgel de Fantasiesonate nr. 3 van Samuel de Lange sr. (Rotterdam 1811 - 1884), het Allegretto grazioso van Berthold Tours (Rotterdam 1838 – Londen 1897), het Andante op. 13 van Johan Albert van Eyken (Amersfoort 1823 – Elberfeld 1868), de Eerste koraal voor orgel van Hendrik Franciscus Andriessen (Haarlem 1892 – 1981), Variaties op een Bach-thema van Paul Chistiaan van Westering (Amsterdam 1911 – Zandvoort 1991), Twee orgelintermezzi over het gezang “Aan wat op aarde leeft” (eigen werk) en de Toccata in la kleine van Jan BNieland (Amsterdam 1903 – Naarden 1963).

Nederlandse orgelmuziek wordt zelden gespeeld op Belgische concerten. Het is de verdienste van Ad van de Wege en organisator De Principaal dat zo iets vaker gebeurt. De opkomst was aan de eerder magere kant, ondanks het boeiende programma, maar het prachtige spel van Ad was zelfs een aanzet tot een staande ovatie waard.

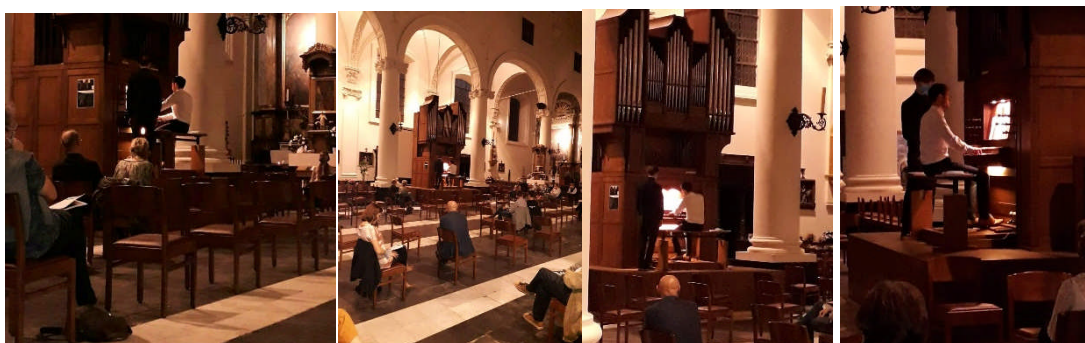

Volgende evenement: Septemberfestival, dag 3. Donderdag 17 september in de Sint-Stefanuskerk.

Septemberfestival, donderdag 17 september 20 u., Sint-Stefanuskerk, Gent.

Het derde concert van ons septemberfestival werd gebracht door het jonge talent Nils Hellemans geboren in 1993. In de stedelijke muziekacademie van Dendermonde kreeg hij van Frans Dooms zijn eerste pianolessen. Hij is met orgel gestart op 16-jarige leeftijd bij Bart Naessens (gewezen leerling van Luc Ponet). In 2016 rondde hij zijn studies orgel en piano af aan het LUCA School of Arts met een dubbele Master in de muziek, telkens met de grootste onderscheiding. In 2017 haalde hij een masteropleiding kamermuziek en zijn opleiding SLO (specifieke lerarenopleiding) rondde hij eveneens af in datzelfde academiejaar. Sinds september 2018 is hij organist in de abdij van Averbode. In december 2018 werkte hij mee aan de cd "Jong Vlaams Orgeltalent", een realisatie van het tijdschrift Orgelkunst.

Deze avond werd de grote felle witte verlichting niet gebruikt. Door de warme kleur van de zijbeukenverlichting ontstond een gezellige warme sfeer. Nils opende met werk van de grote meester Johann Sebastian Bach op het Flentrop-orgel: de befaamde toccata en fuga in re klein. Vervolgens genoten we van muziekstukken van Nicolaus Bruhns, Georg Böhm en als afsluiter op het Flentrop-orgel Pièces d'orgue van Johann Sebastian Bach. Nils verhuisde naar hogere regionen op het doksaal om ons te laten genieten van het Forrest-orgel met het mooie koraal Schmücke dich, o liebe Seele uit "Leipziger Choräle" BWV 654. Hij bracht ons werk van de hedendaagse componist Ad Wammes "Miroir", gevolgd door de toccata op. 104 van Joseph Jongen. Als afsluiter hoorden we het concertstuk op. 52a van de Belgische componist Flor Peeters. Dit alles, op een meesterlijke wijze gebracht, resulteerde terug in een zeer geslaagde muzikale avond.

Volgende evenement: Septemberfestival, dag 4. Donderdag 24 september in de Sint-Stefanuskerk.

Septemberfestival, donderdag 24 september 20 u. Sint-Stefanuskerk, Gent.

Het slotconcert van het Septemberfestival door onze voorzitter en titularis van het Forrestorgel in de Sint-Stefanuskerk was een complete verrassing. In plaats van het aangekondigde programma met werk van Jacques-Nicolas Lemmens, César Franck, Louis Vierne Flor Peeters, Paul De Maeyer en Charles-Marie Widor brengt Paul een improvisatieprogramma.

Dat hij de improvisatiekunst uitermate beheerst is bij vorige concerten al duidelijk gebleken. De begeleiding bij 'Goldrush' van Charlie Chaplin, eerder dit jaar, bijvoorbeeld, ligt nog vers in het geheugen.

De stukken die Paul brengt zijn Preludium, aria en allegro; Waterlelies; Orgelsonatine "De wind": Cirkel-Tegenbewegingen- Stoten; Dansen met de weefgetouwen; Drie Beeldende impressies: Verbinding – Afscheuring –Verstilling; Kroniek van een slingerweg; Symfonietta pentatonica: Tinnabulum – Carillon – Toccata.

Het internationale publiek kon dit programma ten zeerste waarderen. Er werd zelfs een bisnummer gevraagd.

Volgende evenement: Zaterdag 26 september, Orgelwandeling. Aanvang 09:00u.

Orgelwandeling, 26 september 09 u. Gent.

Onze thuisstad Gent is het terrein voor de eerste schuchtere poging één van onze hard-core activiteiten terug aan te vangen. Een orgelwandeling, waar verscheidene partijen bij betrokken zijn. In casu: de kerkfabrieken van de bedehuizen waar de orgels zich bevinden, de titularissen van die instrumenten, en natuurlijk de academie en het conservatorium waar de organisten studeren. De kerken worden historisch toegelicht door Paul Oyen.

Naar goede gewoonte krijgen internationaal gerenommeerde solisten en veelbelovend talent op deze wandelingen de kans zich op een historisch waardevol, of waardevol tout court, instrument te laten horen. Het Flentrop-orgel in de Sint-Niklaaskerk en het prachtige Forrest-orgel in de Sint-Stefanuskerk worden vandaag bespeeld door de tweede categorie. Paul De Maeyer assisteert bij de registratie en houdt toezicht, geeft raad en ziet dat het goed is.

Het programma, waaronder uiteraard behoorlijk wat Bach, wordt in de Sint-Niklaaskerk echter voorafgegaan door een niet opgelijst organist: Maarten Verbiest, die ons in 2019 al verraste op het orgel van Laarne. Altijd heerlijk om de blinde jongeman aan het werk te horen.

Na het eerste luik gaat het richting Sint-Stefanuskerk, in de plenzende regen die in de Sint-Niklaaskerk een gaatje in het dak gevonden heeft. Naast het werk aan het Cavallé-Coll-orgel is er nog véél geld nodig om zoiets aan te pakken. Die plenzende regen heeft trouwens ook het tramverkeer in Gent verstoord. Enkele bejaarde mensen uit het publiek haken daardoor af. Ten onrechte, want wat Filip van Lancker en Joachim David qua klanken aan het Forrest-orgel ontlokken is puur auditief vuurwerk.

Volgende evenement: Hommage aan Lieven Duvosel. Gent, Zondag 18 Oktober, in samenwerking met Jo Byttebier en de familie van de componist.

Hommage aan Lieven Duvosel, zondag 18 oktober 19u. Sint-Stefanuskerk, Gent.

De naam Lieven Duvosel (1877-1956) doet bij weinig mensen een belletje rinkelen, behalve bij diegene die de straatnaam kennen en enkele van de betere organisten. Zo onterecht. Vandaar dat er nodig eens wat meer aandacht aan deze componist van Vlaamse bodem, maar van Europees niveau, moest geschonken worden en dat gebeurde vanavond op een Hommage, georganiseerd door Jo Byttebier in samenwerking met de familie van de in 1956 overleden organist-dirigent en De Principaal.

Op het Forrest-orgel van de Sint-Stefanuskerk speelt Bart Verheyen (Lier 1968) origineel werk en stukken van componisten die hem beïnvloedden.

Hij bracht:

Levensschets voor orgel (1937), opgedragen aan Flor Peeters; Deuxième Choral van César Franck; Passacaglia en Fuga voor groot orgel (1950); Trois Mélodies van Gabriel Fauré in een bewerking van Bart Verheyen zelf; Drieluik voor groot orgel (1954), opgedragen aan Albert De Klerk. Wegens de tweede coronagolf konden eerder geplande werken met koor niet gebracht worden. Toch is het concert een ware revelatie voor het gretige publiek. De toelichting, gebracht door woordkunstenaar Veerle Magerman, speelt summier in op de uitgesproken stappen die Duvosel ondernam en waardoor zijn werk lange tijd buiten het Vlaamsvoelend milieu geboycot werd. Vriendschap en samenwerking redden hem, en zijn liefde voor de muziek en zijn gezin. Zijn muziek moet dringend op CD gezet en ruim verspreid worden.

Bart speelt vlot en meesterlijk de moeilijkste passages. Veerle spreekt bezielend en beschrijvend. Ze hebben beide duidelijk hun materiaal onder de knie. Net als de registranten, trouwens, die ook behoorlijk wat zweet moesten laten.

Na het concert dankt Jo Byttebier de kunstenaars, het publiek en de organisatoren. Er volgt zoals te verwachten een daverend applaus.

Niet geveld door Covid-19

In afwachting van een solide oplossing van de crisis richt onze organisatie in samenwerking met de andere Gentse orgelverenigingen virtuele wandelingen langs het historisch patrimonium in. Live-stream is een goede oplossing, die misschien wel meer mensen kan bereiken omdat het via diverse kanalen ook later beluisterd kan worden.

Voorzitter Paul De Maeyer zet mee zijn beste beentje voor .